

Siv Irene Pedersen

5. Inntekt

- Innvandrere med ikke-vestlig bakgrunn har tre ganger så høy sannsynlighet for å tilhøre lavinntektsgruppen enn befolkningen generelt.
- Manglende yrkestilknytning er viktigste årsak til lavinntekt.
- Ikke-vestlige er sterkt overrepresentert som mottakere av bostøtte og sosialhjelp, men det er store variasjoner etter landbakgrunn. Somaliske og irakiske par med barn er mest avhengig av sosialhjelp, mens par med barn med bakgrunn fra for eksempel Pakistan, Tyrkia og Vietnam i liten grad er avhengig av slik støtte.
- Det er lavere grad av høy rente- og gjeldsbelastning blant ikke-vestlige innvandrere i forhold til befolkningen totalt, spesielt blant de med lavinntekt.
- Familier fra Bosnia-Hercegovina, Chile, India og Sri Lanka har høyere yrkesinntekter enn familier fra mange andre ikke-vestlige land og er stort sett økonomisk selvhjulpne.
- Ikke-vestlige enslige forsørgere er en spesielt økonomisk utsatt gruppe – over halvparten av den samlede inntekten kommer som overføringer.

I dette kapitlet er det først og fremst inntektsforholdene blant ikke-vestlige innvandrere som vil bli belyst. I enkelte tabeller er det også gitt tall for vestlige innvandrere og den øvrige befolkningen, for å vise forskjeller i inntektsnivå og inntektssammensetning.

Når vi skal beskrive de økonomiske levekårene til ulike grupper i befolkningen, må vi ta med i betraktningen at mange individer inngår i et økonomisk fellesskap med andre, der vi deler på både inntekter og utgifter. Inntekten fra én eller flere personer konsumeres kanskje også av andre personer som ikke har egne inntekter. Dette gjelder for eksempel barn og ungdommer samt hjemmearbeidende. Før inntekt kan benyttes som en levekårsindikator, må vi derfor ta hensyn til den økonomiske enheten (husholdningen) som personene inngår i.

Husholdningen er den beste analyseenheten når vi skal se på inntekt i levekårsammenheng. Som husholdning er regnet alle personer, uansett slektsforhold, som er fast bosatt i boligen, og som har felles kost. Grunnlaget for opplysninger om husholdningssammensetning tar utgangspunkt i årlige og representative utvalgsundersøkelser, hvor Statistisk sentralbyrå innhenter opplysningene via intervju. En ulempe ved slike utvalgsundersøkelser er

Inntekts- og formuesundersøkelsen for husholdninger

Inntekts- og formuesundersøkelsene for husholdninger er en utvalgsundersøkelse som i årene 1996-2004 årlig omfatter fra om lag 10 000 til 28 000 husholdninger. På bakgrunn av dette datagrunnlaget er det utarbeidet en rekke inntektsindikatorer for ulike grupper, deriblant ikke-vestlige innvandrere og flyktninger. Siktemålet er å belyse endringer som finner sted over tid. I datagrunnlaget inngår også et panel av personer som har blitt fulgt over flere år. Dette gjør det mulig å studere forekomsten av vedvarende lavinntekt for ulike grupper av befolkningen. Indikatorene oppdateres årlig.

at de ofte ikke er store nok til å kunne gi inntektstall for innvandrere fra ulike enkeltland, og at en må nøye seg med en grov geografisk inndeling som vil kunne skjule variasjoner innen innvandrergruppen. For å kunne gi inntektstall for innvandrere fra enkeltland, må vi benytte opplysninger fra folkeregisteret om familiesammensetning. Begrepene «familie» og «husholdning» vil avvike en del for flere innvandrergrupper, spesielt for

mange med ikke-vestlig bakgrunn, hvor det er mer vanlig at flere familier inngår i samme økonomiske fellesskap.

I dette kapitlet ser vi først på noen økonomiske indikatorer som er basert på inntekts- og formuesundersøkelsen for husholdninger. Her vil vi først og fremst se på innvandrere med ikke-vestlig bakgrunn, hvor flyktninger skilles ut som en egen gruppe. Kapitlet avsluttes med å

Definisjon av lavinntekt

Det finnes flere måter å definere begrepet lavinntekt, og andelen som havner i lavinntektsgruppen vil variere, alt etter hvilken målemetode som benyttes. For å vise dette, har vi i dette kapitlet valgt å bruke to ulike metoder som benyttes av henholdsvis OECD og EU.

En vesentlig forskjell mellom OECDs og EUs definisjon av lavinntekt er at den første (OECD) velger 50 prosent av medianinntekten som lavinntektsgrense, mens den andre (EU) velger 60 prosent av medianen. I tillegg legger de to skalaene ulik vekt på hvilke stordriftsfordeler husholdningene oppnår ved at flere bor sammen, for eksempel når det gjelder fellesutgifter knyttet til bolig, TV, vaskemaskin, avis, telefon og så videre. For mer informasjon om lavinntektsgrenser, se kapittel 2 i SSB-rapporten *Økonomi og levekår for ulike grupper, 2004* (Statistisk sentralbyrå 2006).

For å kunne sammenlikne inntekten til husholdninger med ulik størrelse og sammensetning, justerer en vanligvis husholdningsinntekten ved hjelp av en såkalt ekvivalensskala eller forbruksvekter. Ifølge OECDs skala skal første voksne husholdningsmedlem ha vekt lik 1,0, neste voksne får vekt lik 0,7, mens barn får en vekt lik 0,5. EUs skala er en «tilpasning» av OECDs skala. Tilpasningen går ut på at en legger noe mer vekt på at store husholdninger vil oppnå stordriftsfordeler når flere personer bor sammen. Ifølge EUs skala skal første voksne husholdningsmedlem ha vekt lik 1,0, mens neste voksne får vekt lik 0,5 og barn vekt lik 0,3. En husholdning på 2 voksne og 2 barn vil dermed ifølge OECDs definisjon måtte ha en inntekt tilsvarende 2,7 ($1,0 + 0,7 + 0,5 + 0,5$) ganger det en enslig vil måtte ha, for å ha samme økonomiske levestandard. Ifølge EUs skala trenger samme tobarnsfamilie bare inntekt tilsvarende 2,1 ganger det en enslig har, for å ha samme levestandard.

Medianinntekten er det midterste beløpet i fordelingen, etter at en har sortert inntektene etter størrelse. Det vil altså være like mange personer med inntekt over medianen som under.

benytte inntektsstatistikken for familier, hvor det er mulig å studere inntektsnivå og inntektssammensetning for innvandrere etter noen familietyper og for enkeltland.

Hver tredje innvandrер med ikke-vestlig bakgrunn har lavinntekt

Innvandrere med ikke-vestlig landbakgrunn er sterkt overrepresentert blant de med lavinntekt (tabell 5.1). I 2004 tilhørte nesten hver tredje ikke-vestlige innvandrер lavinntektsgruppen når vi benytter EUs metode for beregning av lavinntektsgrensen (se definisjon av lavinntekt). Ser vi bare på gruppen flyktninger, var andelen enda noe høyere dette året (40 prosent). Tilsvarende andel i hele befolkningen var 11 prosent. Uttrykt på en litt annen måte: Sammenliknet med befolkningen generelt, er det tre ganger høyere sannsynlighet for at personer i ikke-vestlige innvandrерhusholdninger tilhører lavinntektsgruppen. OECDs definisjon gir en lavere inntektsgrense og dermed færre «fattige». Men også etter denne metoden er innvandrere med ikke-vestlig bakgrunn sterkt overrepresentert i lavinntektsgruppen. Sannsynligheten for å havne under lavinntektsgrensen, er ved denne målemetoden nesten fem ganger høyere enn i befolkningen generelt.

Manglende yrkestilknytning viktigste årsak til lavinntekt

Ser vi på utviklingen i andelen med lavinntekt i perioden 1996-2004, ble det færre i innvandrerbefolkningen med lavinntekt frem mot slutten av 1990-tallet, men frem mot 2004 har andelen med lavinntekt igjen økt til nivået på midten av 1990-tallet. Årsakene til dette er sammensatte. En viktig grunn er konjunktursvingningene i perioden, med et forverret arbeidsmarked fra 2002. Den registrerte arbeidsledigheten blant for eksempel innvandrere med afrikansk bakgrunn, var på 20,5 prosent i 1996, falt til 12,2 prosent i 1999 for så å stige igjen til 17,7 prosent i 2004. Flere studier (for eksempel Andersen med flere 2003) har vist at manglende tilknytning til arbeidsmarkedet er den viktigste enkeltårsaken til at en havner i lavinntektsgruppen. En annen årsak til at flere ikke-vestlige innvandrere har havnet under lavinntektsgrensen, kan være endringer i sammensetningen av denne gruppen i perioden 1996 til 2004. I 1996 var det mange nyankomne bosniere i Norge. I 1999 hadde en del av disse kommet i arbeid. Den økte lavinntektsandelen i 2004 kan skyldes at det nå var mange nyankomne fra land med kort botid, for eksempel Somalia, Irak og Afghanistan.

Tabell 5.1. Andel personer i husholdninger med årlig inntekt etter skatt per forbruksenhet under ulike avstander til medianinntekten. To ulike lavinnteksdefinisjoner. 1996-2004. Prosent

	OECD-definisjon				EU-definisjon			
	1996	1999	2002	2004	1996	1999	2002	2004
Innvandrere i alt ¹	17	11	18	18	28	20	27	26
Ikke-vestlige innvandrere ¹	23	15	23	23	36	26	33	32
Flyktninger ¹	20	17	26	30	34	29	36	40
Hele befolkningen	4	4	5	5	12	11	11	11
Personer 25-65 år	3	3	4	4	7	7	7	7

¹ Personer i husholdninger hvor hovedinntektstakeren har dette kjennemerket.

Kilde: Inntekts- og formuesundersøkelsen for husholdninger, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.2 understreker sammenhengen mellom manglende tilknytning til arbeidsmarkedet og sjansene for å havne i lavinntektsgruppen. Andelen personer uten noen yrkestilknyttede i husholdningen er høy blant ikke-vestlige innvandrere. Hver tredje ikke-vestlige innvandrer (34 prosent) tilhørte i 2004 en husholdning uten noen yrkestilknyttede, sammenliknet med en andel på 14 prosent for befolkningen totalt sett i yrkesaktiv alder (25-65 år). Ser en på innvandrere som har kommet til landet som flyktning, er andelen enda høyere med 44 prosent. Hvis en deler de ikke-vestlige innvandrerne inn etter hvem som befinner seg over eller under lavinntektsgrensen, trer bildet enda tydeligere frem. Blant ikke-vestlige innvandrere med lav inntekt er det 71 prosent som ikke har noen yrkestilknyttede i husholdningen. Tilsvarende tall for flyktninger er 76 prosent.

Et annet mål på yrkestilknytning er andelen personer der yrkesinntekten er den

viktigste inntektskilden i husholdningen. Yrkesinntekten er den viktigste inntektskilden for 27 prosent av de ikke-vestlige innvandrerne med lav inntekt. Blant ikke-vestlige innvandrere over lavinntektsgrensen er yrkesinntekt den viktigste inntektskilden for 74 prosent av personene. For befolkningen generelt i yrkesaktiv alder er tilsvarende andeler henholdsvis 46 og 85 prosent.

Det er viktig å være klar over at de andelenene for yrkestilknytning som er vist ovenfor, skjuler til dels store forskjeller blant ikke-vestlige innvandrere. Innvandringsgrunn, botid og på hvilket tidspunkt en kom til landet (lav- eller høykonjunktur) kan være bestemmende for graden av yrkestilknytning (Blom 2004, Østby 2001). Mange innvandrergrupper har god tilknytning til arbeidsmarkedet og har derfor høyere yrkesinntekter. Innvandrere med bakgrunn fra Chile, India, Sri Lanka, Vietnam og Bosnia-Hercegovina er eksempler på dette i 2004.

Tabell 5.2. Indikatorer for personer med og uten lavinntekt. 2004. Prosent

	Alle personer 25-65 år			Ikke-vestlige innvandrere ¹			Flyktninger ¹		
	I alt	Med lav-inntekt	Ikke lav-inntekt	I alt	Med lav-inntekt	Ikke lav-inntekt	I alt	Med lav-inntekt	Ikke lav-inntekt
Uten noen yrkestilknyttede i husholdningen	14	62	10	34	71	17	44	76	22
Yrkesinntekt som største husholdningsinntekt	82	46	85	59	27	74	49	19	69
Hovedinntektstaker med lav utdanning	15	14	11	17	19	15	17	19	16
Mottar bostøtte	3	11	2	25	37	19	33	45	26
Mottar sosialhjelp	5	23	4	32	54	21	42	66	27
Mottar bostøtte og sosialhjelp ..	1	7	1	19	32	13	27	40	19
Mottar grunnstønad	6	3	6	5	2	6	4	2	6
Høy gjeldsrentebelastning ²	8	16	7	5	4	6	5	3	5
Høy gjeldsbelastning ³	11	31	10	10	8	11	7	5	8
Antall observasjoner	18 383	1 036	17 347	2 002	598	1 404	1 146	438	708

¹ Personer i husholdninger hvor hovedinntektstakeren har dette kjennemerke.

² Gjeldsrenter som utgjør mer enn 15 prosent av samlet husholdningsinntekt.

³ Gjeld som utgjør mer enn tre ganger samlet husholdningsinntekt.

Kilde: Inntekts- og formuesundersøkelsen for husholdninger, Statistisk sentralbyrå.

Mange ikke-vestlige innvandrere mottar sosialhjelp og bostøtte

Hvis vi måler økonomisk utsatthet ved å se på andelen personer som tilhører husholdninger som mottar bostøtte og økonomisk sosialhjelp, ser vi at ikke-vestlige innvandrere er klart overrepresentert i forhold til hele befolkningen (tabell 5.2). Hver fjerde ikke-vestlige innvandrer mottok bostøtte i 2004, mens dette gjaldt for hver tredje flyktning. Ser vi på andelen som mottar både bostøtte og sosialhjelp, utgjør denne 19 prosent for ikke-vestlige innvandrere i alt og 27 prosent for flyktninger, en økning på 5 prosentpoeng for begge gruppene sammenliknet med 2002. I befolkningen generelt mottar drøyt 1 prosent begge disse skattefrie overføringene.

Ikke overraskende er disse økonomiske støtteordningene langt mer utbredt blant de som befinner seg lavest i inntektsfordelingen. Blant ikke-vestlige innvandrere i lavinnteksgruppen tilhører drøyt halvparten en husholdning som mottar sosialhjelp, mens en tredel mottar både sosialhjelp og bostøtte. Blant flyktninger i lavinnteksgruppen er andelen enda høyere, henholdsvis 66 og 40 prosent. En viktig forklaring på høy sosialhjelpsbruk, særlig blant flyktninger, er som tidligere nevnt, svak tilknytning til arbeidsmarkedet og større husholdninger å forsørge, og at de derfor trenger supplerende ytelser.

Lavere rente- og gjeldsbelastning

Økonomisk utsatthet kan også måles ved å se på graden av rente- og gjeldsbelastning. Tabell 5.2 viser andelen personer som tilhører en husholdning hvor renteutgiftene utgjør 15 prosent eller mer av husholdningens samlede inntekt. Sammenliknet med hele befolkningen, er det færre ikke-vestlige innvandrere som har

en så høy gjeldsrentebelastning. 5 prosent av ikke-vestlige innvandrere tilhørte en husholdning med så høye gjeldsrenter i 2004, sammenliknet med 8 prosent i hele befolkningen 25-65 år. Andel personer med stor gjeldsrentebelastning er kraftig redusert siden 2002, både for befolkningen og for ikke-vestlige innvandrere (inkludert flyktninger). Årsaken til dette er først og fremst et kraftig fall i rentenivået som begynte i 2003 og fortsatte i 2004.

10 prosent av de ikke-vestlige innvandrerne har en samlet gjeld som er minst tre ganger så høy som husholdningens samlede inntekt i 2004. Tilsvarende andel i befolkningen 25-65 år er 11 prosent.

Blant de ikke-vestlige innvandrerne er det relativt flere med høy gjelds- og gjeldsrentebelastning blant de over lavinnteksgrensen i forhold til de med lavinntekt. Det samme gjelder for flyktninger.

Overføringer utgjør en stor andel av inntekten

Hvis vi studerer inntektssammensetningen til husholdninger i lavinnteksgruppen hvor hovedinntektstaker er en ikke-vestlig innvandrer, ser vi at ulike overføringer utgjør godt over halvparten (64 prosent) av den totale husholdningsinntekten. Som det fremgår av tabell 5.3 er den desidert viktigste overføringen økonomisk sosialhjelp, som gjennomsnittlig utgjør en femdel av samlet inntekt. Blant tilsvarende innvandrerhusholdninger som ikke befinner seg i lavinnteksgruppen, utgjør sosialhjelpen tre prosent.

For ikke-vestlige innvandrere generelt er ytelser fra folketrygden den mest vanlige overføringen, med en andel på 9 prosent av samlet inntekt.

Mens yrkesinntekten har en andel på 36 prosent blant de med lavinntekt i innvandrerrhusholdningene, utgjør denne 71 prosent av samlet inntekt blant tilsvarende husholdninger over lavinntektsgrensen. Overføringer har en andel på om lag 64 prosent for ikke-vestlige innvandrere med lavinntekt, mot 51 prosent i befolkningen ellers med lav inntekt. Her er det ytelse fra folketrygden den viktigste overføringen. Men overføringer som sosialhjelp og barnetrygd, utgjør en større andel av samlet inntekt for ikke-vestlige innvandrere enn for befolkningen mellom 25 og 65 år, uavhengig av om de har lavinntekt eller ikke. Barnetrygd er større for innvandrerbefolkningen enn befolkningen ellers, fordi dette er en yngre gruppe der flertallet er i alderen 20-44 år

og i reprodutiv alder, og fordi innvandrerrfamilier totalt sett har flere barn.

Mange innvandrere har vedvarende lavinntekt

Vi har så langt studert den årlige lavinntekten blant innvandrerrhusholdningene og vist hvordan ulike økonomiske indikatorer varierer blant de som befinner seg henholdsvis under eller over lavinntektsgrensen. Dette gir et bilde av situasjonen i 2004, men gir begrenset informasjon om hvor lenge en slik tilstand varer. Er det å ha lavinntekt et vedvarende eller forbigående fenomen? Tidligere undersøkelser har for eksempel vist at det kan være betydelige forskjeller med hensyn til hvilke grupper av befolkningen som har størst sannsynlighet for å ha vedvarende

Tabell 5.3. Inntektsregnskap for husholdninger. Hovedinntektstaker er i alderen 25-65 år (hele befolkningen) og er innvandrere med ikke-vestlig bakgrunn. 2004. Kroner og prosent

	Andel av samlet inntekt					
	Hovedinntektstaker er 25-65 år			Ikke-vestlig landbakgrunn		
	Alle	Med lavinntekt ¹	Ikke lavinntekt	Alle	Med lavinntekt ¹	Ikke lavinntekt
Yrkesinntekt	76	47	77	66	36	71
Kapitalinntekter ²	9	2	9	7	0	8
Overføringer i alt	15	51	14	28	64	22
Av dette						
Ytelser fra folketrygden	8	23	7	9	16	8
Arbeidsledighetsstrygd	1	6	1	3	7	3
Sum barnetrygd (inkl. småbarnstillegg) ..	2	5	1	3	6	3
Bostøtte	0	1	0	1	4	1
Sosialhjelp (bidrag+lån)	0	8	0	6	21	3
Grunn- og hjelpestønad	0	0	0	0	0	0
Kontantstøtte	0	1	0	1	2	1
Samlet inntekt	100	100	100	100	100	100
Samlet inntekt	563 400	156 200	605 700	359 400	145 500	482 400
Inntekt etter skatt	418 300	132 500	448 000	285 500	132 800	373 400
Inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala)	258 600	82 000	277 000	167 300	82 300	216 200
Antall personer i husholdningen	2,4	1,9	2,5	2,6	2,2	2,8
Antall observasjoner	10 646	749	9 897	611	192	419

¹Lavinntekt er definert som inntekt under 60 prosent av medianinntekten for alle. EU-skala.

²Negative kapitalinntekter er satt lik 0.

Kilde : Inntekts- og formuesundersøkelsen for husholdninger, Statistisk sentralbyrå.

lavinntekt (se Andersen med flere 2003). Noen grupper vil bare kortvarig ha lavinntekt, mens andre grupper vil ha større vansker med å forbedre sin økonomiske situasjon. Ved bruk av paneldata er det mulig å følge utviklingen til de samme individer over flere år. I tabell 5.4 ser vi at innvandrerbefolkningen, spesielt den ikke-vestlige, er sterkt overrepresentert blant de med vedvarende lavinntekt. Mer enn hver tredje ikke-vestlige innvandrer hadde vedvarende lavinntekt i treårsperioden 2002-2004 etter EUs definisjon, sammenliknet med en av ti i befolkningen generelt. Det ser også ut til at andelen med vedvarende lavinntekt har økt noe i innvandrerbefolkningen fra treårsperioden 1999-2001. Dette samsvarer også med utviklingen i årlig lavinntekt, kommentert tidligere i dette kapitlet. Som tidligere nevnt er det nok flere årsaker til denne utviklingen, både konjunkturmessige og demografiske.

Inntekten til innvandrerfamilier

Hittil i kapitlet har vi belyst inntektssituasjonen til innvandrerbefolkningen ved å benytte husholdning som enhet. Siden tallgrunnlaget her kun lar seg fordele på innvandrere med ikke-vestlig bakgrunn (og flyktninger), mister vi informasjon om variasjonene mellom innvandrere fra de enkelte land. I resten av kapitlet vil vi derfor benytte en annen datakilde; inntektsstatistikk for personer og familier. Denne statistikkilden gjør det mulig å

Tabell 5.4. Andel personer med vedvarende lavinntekt. Prosent

	OECD-definisjon		EU-definisjon	
	1999-2001	2002-2004	1999-2001	2002-2004
Innvandrere i alt	11	18	19	29
Ikke-vestlige innvandrere	16	24	23	37
Hele befolkningen	2	4	9	10

Kilde: Inntekts- og formuesundersøkelsen for husholdninger, Statistisk sentralbyrå.

studere inntekten til noen familietyper: ektepar med og uten barn, samboerpar med felles barn og enslige forsørgere (definert som mottakere av utvidet barnetrygd). I tillegg avgrensner vi familiene til der hvor hovedinntektstakeren (det vil si personen med høyest samlet inntekt i familien) er i alderen 25-55 år¹ og er enten førstegenerasjonsinnvandrer eller har to utenlandsfødte foreldre. Bakgrunnen for aldersavgrensningen er å velge ut familier hvor hovedinntektstakeren er i den mest yrkesaktive alderen, slik at en sammenlikning med den øvrige befolkningen blir mer riktig. Alderssammensetningen til innvandrerbefolkningen avviker en del fra befolkningen for øvrig ved at innvandrerne har relativt flere i lavere aldersklasser. Dermed vil en viss skjevhet bestå selv om vi foretar en avgrensning etter alder.

Innvandrerfamilier med ikke-vestlig bakgrunn har lavest inntekt ...

I tabell 5.5 ser vi at gjennomsnittlig inntekt etter skatt for par med barn, utgjorde 592 500 kroner i 2004 for befolkningen generelt. Tilsvarende innvandrerfamilier med barn fra ikke-vestlige land har inntektsnivå langt under dette. Par

Inntektsstatistikk for personer og familier

Inntektsstatistikken for personer og familier henter sitt datagrunnlag fra en sammenkopling av flere ulike administrative registre. Datagrunnlaget dekker de aller fleste kontante inntekter som mottas av norske familier. Hele den bosatte befolkningen ved utgangen av inntektsåret er omfattet. Dette gjør det mulig å bryte ned statistikken på mindre befolkningsgrupper, blant annet innvandrere etter enkeltland. For mer informasjon om denne datakilden se SSB-notatet: Inntektsstatistikk for personer og familier 1999-2001 (Steinkellner 2003).

Tabell 5.5. Inntektsregnskap, etter familietype¹ og landbakgrunn², hvor hovedinntektstaker eller enslig forsørger³ er 25-55 år. Gjennomsnitt. 2004. Kroner

	Samlet inntekt	Yrkes- inntekt	Kapital- inntekt	Overføringer			Inntekt etter skatt	Inntekt etter skatt per forbruks- enhet (EU-skala)	Antall familier
				Over- føringer i alt	Herav barne- trygd	Sosial- hjelp			
I alt									
Par uten barn	652 500	542 300	51 400	58 900	300	1 000	471 900	314 600	78 892
Par med barn	801 000	649 400	75 600	76 000	19 000	1 700	592 500	270 500	510 026
Enslige forsørgere..	353 200	225 400	10 200	117 500	28 600	4 900	292 600	193 700	112 176
Norden									
Par uten barn	657 200	588 600	17 900	50 700	200	800	462 800	308 500	1 195
Par med barn	780 200	678 000	37 400	64 800	19 700	700	556 800	260 000	6 255
Enslige forsørgere..	364 700	252 900	5 200	106 600	28 700	4 200	293 900	195 900	1 366
Vest-Europa unntatt Tyrkia									
Par uten barn	685 700	628 800	22 900	34 100	200	100	475 100	316 800	985
Par med barn	803 400	724 600	20 200	58 600	18 800	400	559 200	260 300	4 874
Enslige forsørgere..	384 000	270 200	6 700	107 100	28 700	4 700	302 400	197 400	654
Øst-Europa									
Par uten barn	443 400	379 800	200	63 400	100	5 600	330 000	220 000	1 617
Par med barn	544 500	431 200	8 900	104 400	18 800	14 200	417 700	194 200	7 438
Enslige forsørgere..	297 700	155 900	1 500	140 400	29 600	16 100	257 600	169 200	1 666
Nord-Amerika og Oseania									
Par uten barn	727 600	680 500	10 400	36 600	200	100	487 200	324 800	237
Par med barn	893 800	803 200	31 100	59 500	19 700	700	605 400	279 000	948
Enslige forsørgere..	365 100	241 300	6 900	116 900	30 300	4 600	292 600	190 000	147
Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia									
Par uten barn	388 700	320 500	3 100	65 000	300	8 500	293 600	195 700	4 362
Par med barn	497 300	352 100	12 200	133 000	23 100	19 900	390 200	175 300	25 414
Enslige forsørgere..	288 300	104 600	1 800	181 800	33 600	23 900	261 200	160 300	5 919
Øvrige									
Par uten barn	672 800	557 300	56 600	58 900	300	400	486 300	324 200	70 496
Par med barn	821 700	667 600	81 300	72 800	18 800	500	607 200	277 200	465 097
Enslige forsørgere..	357 400	232 900	10 900	113 600	28 300	3 600	294 900	196 000	102 424

¹ Par uten barn er ektepar og registrerte partnere uten barn. Par med barn er ektepar og registrerte partnere med barn samt samboerpar med felles barn.

² Inndelt etter hovedinntektstakers landbakgrunn for ektepar, registrerte partnerskap og samboerpar med felles barn. For enslige forsørgere gjelder landbakgrunn for den enslige forsørgeren.

³ Enslige forsørgere er definert som mottakere av utvidet barnetrygd.

Kilde: Inntektsstatistikk for personer og familier, Statistisk sentralbyrå.

med barn med bakgrunn fra Øst-Europa, har om lag 417 700 kroner i gjennomsnitt, eller 70 prosent av gjennomsnittet i hele befolkningen. Barnefamilier med bakgrunn fra Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika kommer enda dårligere ut, med et inntektsnivå på 66 prosent av hva alle par med barn har. Et tilsvarende bilde finner vi for ektepar uten barn. For enslige forsørgere er forskjellene i inntekt mindre, men også her kommer ikke-vestlige innvandrere dårligst ut. Eksempelvis har enslige forsørgere med bakgrunn fra Øst-Europa, et gjennomsnittlig inntektsnivå på 88 prosent av inntekten til alle enslige forsørgere i landet. Innvandrere fra Vest-Europa har en inntekt etter skatt tilsvarende 94 prosent av gjennomsnittet for befolkningen totalt.

... og det blir enda litt tydeligere når det tas hensyn til familjestørrelse

Inntektsforskjellene innen innvandrergrupper blir enda tydeligere når vi i tillegg tar hensyn til størrelsen på innvandrerfamiliene. I befolkningen generelt hadde alle par med barn en inntekt etter skatt per forbruksenhet på 270 000 kroner i 2004. Østeuropeiske par med barn hadde et inntektsnivå på 72 prosent av dette, mens tilsvarende tall for familier fra andre ikke-europeiske land var 65 prosent.

Inntekt etter skatt per forbruksenhet for enslige forsørgere var i 2004 på 193 700 kroner. Enslige forsørgere fra Øst-Europa har 87 prosent av dette, mens enslige forsørgere fra den tredje verden har 83 prosent av gjennomsnittlig inntekt.

Hvis vi ser på de enkelte ikke-vestlige landene finner vi at det er betydelige forskjeller i inntektsnivå mellom ulike landgrupper (tabell 5.6). Somaliske og

irakiske familier peker seg ut med relativt lave inntekter, sammenliknet med det generelle inntektsnivået i landet. Mens for eksempel norske par (uten innvandrerbakgrunn) med barn, i gjennomsnitt har en ekvivalentinntekt på om lag 270 000 kroner, har somaliske og irakiske par med barn om lag halvparten av dette inntektsnivået.

For andre ikke-vestlige parfamilier med barn er bildet langt mer positivt. Blant landene vi her ser på, er det indiske barnefamilier som kommer best ut, med en ekvivalentinntekt (EU-skala) på gjennomsnittlig 226 500 kroner. Men også tilsvarende familier med bakgrunn fra land som Chile, Vietnam, Bosnia-Hercegovina, Sri Lanka, Filippinene, Polen og Iran, har en inntekt per forbruksenhet på rundt 200 000 kroner. Noe av årsaken til de store inntektsforskjellene mellom disse enkeltlandene er ulik botid i Norge. Mange innvandrere fra Somalia og Irak har kommet de siste fire-fem årene, mens de fleste innvandrere fra for eksempel Chile, Vietnam og Bosnia-Hercegovina, har en mye lengre botid og har i langt større grad oppnådd å skaffe seg en arbeidsinntekt.

Hvis vi ser på enslige forsørgere, er bildet det samme som for parfamiene, selv om inntektsforskjellene er noe mindre sammenliknet med enslige forsørgere med norsk bakgrunn. Dårligst ut kommer igjen Irak og Somalia, men også enslige forsørgere med bakgrunn fra Tyrkia, Serbia-Montenegro og Pakistan, har et lavt inntektsnivå. Enslige forsørgere med bakgrunn fra India, har derimot et inntektsnivå som nærmer seg eneforsørgere uten innvandrerbakgrunn.

Yrkesinntekt og overføringer har ulikt størrelsesforhold

Vi har tidligere i dette kapitlet vært inne på at lav yrkestilknytning er en av de viktigste årsakene til at mange ikke-vestlige innvandrere havner under lavinntektsgrensen. Hvis en studerer inntekts-sammensetningen til ulike innvandrergupper med spesiell vekt på forholdet mellom yrkesinntektens og ulike overføringers betydning, finner en til dels store forskjeller. For alle par med barn utgjorde yrkesinntekten 81 prosent av familiens samlede inntekt i 2004 (se tabell 5.5). For par med barn med bakgrunn fra Øst-Europa eller tredje verden, har yrkesinntekten en gjennomsnittlig andel på henholdsvis 79 og 71 prosent.

Manglende inntekt fra arbeid kompenseres delvis av ulike typer overføringer. I parfamilier med barn med østeuropeisk bakgrunn, utgjør ulike overføringer 19 prosent av familiens samlede inntekt. For barnefamilier med landbakgrunn fra andre ikke-vestlige land, er ulike overføringer enda viktigere, med en andel på 27 prosent. Disse innvandrerfamiliene mottar i gjennomsnitt 133 000 kroner i overføringer. Sosialhjelp og barntrygd er de viktigste enkeltoverføringene, med en andel på henholdsvis 4 og 5 prosent av familiens samlede inntekt.

Yrkestilknytningen blant enslige forsørgere er lavere enn for parfamieliene. Dette viser seg ved hvor stor andel yrkesinntekt og overføringer utgjør av den samlede inntekten. For alle enslige forsørgere i befolkningen utgjør yrkesinntekten 64 prosent av den samlede inntekten, mens overføringene utgjør 33 prosent. I gjennomsnitt mottar enslige forsørgere 117 500 kroner i overføringer. Samlet inntekt for enslige forsørgere fra Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt

Tyrkia, har et omvendt størrelsesforhold mellom yrkesinntekt og overføringer. 36 prosent kommer som yrkesinntekt, mens 63 prosent er overføringer (181 800 kroner). Enslige forsørgere fra Øst-Europa har en noe sterkere yrkestilknytning. For denne gruppen kommer drøyt halvparten av inntekten som yrkesinntekt og knapt halvparten som overføringer. Vestlige innvandrere er den gruppen av enslige forsørgere hvor yrkesinntekten utgjør størst andel av samlet inntekt.

Studerer de mest vanlige innvandringslandene, er det igjen familier med bakgrunn fra Somalia og Irak som skiller seg ut. For par med barn fra disse to landene kommer over halvparten av den samlede inntekten som overføringer. Sosialhjelp alene utgjør nesten en femdel av familiens inntekt for disse familiene. Enslige forsørgere fra disse to landene står også i en særstilling når det gjelder mottak av ulike overføringer. Overføringer utgjør i gjennomsnitt henholdsvis 85 og 78 prosent av familiens samlede inntekt for innvandrere fra Somalia og Irak. Men bildet blir et helt annet når vi ser på andre ikke-vestlige land. For parfamilier med barn fra India, Chile, Filippinene, Bosnia-Hercegovina og Polen utgjør for eksempel samlede overføringer mindre enn 20 prosent av familiens samlede inntekt. Sosialhjelp utgjør gjennomsnittlig en ubetydelig andel av økonomien til disse barnefamiliene.

Tabell 5.6. Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen¹, etter familietype² og utvalgte land³. Hovedinntektstaker eller enslig forsørger⁴ er 25-55 år. Andel av samlet inntekt og gjennomsnittsbet. 2004. Kroner og prosent

	Samlet inntekt	Yrkesinntekt	Andel av samlet inntekt				Inntekt etter skatt	Inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala)	Antall familier
			Kapitalinntekt	Overføring	Barne-trygd	Sosialhjelp			
Danmark									
Par uten barn	683 300	89	4	7	0	0	478 800	319 200	426
Par med barn	815 800	87	5	8	2	0	577 600	268 100	2 170
Enslige forsørgere	394 600	70	3	27	7	1	311 800	210 500	397
Finland									
Par uten barn	557 600	89	1	10	0	0	404 600	269 700	176
Par med barn	701 200	87	2	11	3	0	512 700	239 600	676
Enslige forsørgere	351 100	69	1	30	8	1	287 600	188 300	196
Sverige									
Par uten barn	675 100	90	2	8	0	0	474 100	316 100	513
Par med barn	781 600	87	5	8	2	0	556 900	263 100	2 796
Enslige forsørgere	358 800	70	1	29	8	1	288 900	193 400	580
Serbia og Montenegro									
Par uten barn	418 800	83	1	17	0	4	318 000	212 000	235
Par med barn	484 600	69	1	29	5	5	387 800	171 300	1 829
Enslige forsørgere	287 300	34	0	66	13	11	263 000	150 500	268
Polen									
Par uten barn	490 300	89	0	11	0	0	351 300	234 200	243
Par med barn	649 000	85	3	12	2	0	469 000	225 400	836
Enslige forsørgere	314 700	60	1	40	9	2	263 500	178 400	367
Storbritannia									
Par uten barn	822 400	92	4	4	0	0	558 400	372 300	323
Par med barn	881 900	91	2	7	2	0	605 800	283 300	1 580
Enslige forsørgere	375 300	69	2	29	8	2	301 900	192 600	167
Tyrkia									
Par uten barn	357 600	75	0	25	0	3	277 400	185 000	327
Par med barn	467 500	68	4	28	5	2	366 400	168 500	2 055
Enslige forsørgere	269 600	28	0	72	13	9	249 500	153 100	281
Tyskland									
Par uten barn	572 100	93	2	6	0	0	402 000	268 000	290
Par med barn	797 300	90	3	7	2	0	548 700	255 900	1 360
Enslige forsørgere	432 900	75	2	22	7	1	326 000	210 000	209
Bosnia-Hercegovina									
Par uten barn	430 200	85	0	14	0	2	327 900	218 600	400
Par med barn	567 700	84	0	16	3	2	436 000	203 600	2 240
Enslige forsørgere	289 900	52	0	48	10	6	253 800	166 900	276
Marokko									
Par uten barn	387 300	79	0	21	0	2	296 800	197 900	151
Par med barn	466 100	64	1	36	5	3	368 300	165 400	868
Enslige forsørgere	292 500	36	1	63	11	10	263 800	162 900	178
Somalia									
Par uten barn	245 500	65	0	35	0	12	201 700	134 400	156
Par med barn	361 900	42	0	58	10	18	318 700	126 000	1 067
Enslige forsørgere	283 900	15	0	85	15	12	273 900	147 700	874

Tabell 5.6 (forts.). Inntektsregnskap for innvandrerbefolkningen¹, etter familietype² og utvalgte land³. Hovedinntektstaker eller enslig forsørger⁴ er 25-55 år. Andel av samlet inntekt og gjennomsnittsbetø. 2004. Kroner og prosent

	Samlet inntekt	Yrkesinntekt	Andel av samlet inntekt				Inntekt etter skatt	Inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala)	Antall familier
			Kapitalinntekt	Overføringer	Barne-trygd	Sosialhjelp			
Sri Lanka									
Par uten barn	436 300	88	0	12	0	1	331 800	221 200	349
Par med barn	536 200	78	1	21	4	1	416 800	194 100	2 286
Enslige forsørgere	323 000	46	5	49	10	6	278 700	175 400	102
Filippinene									
Par uten barn	491 400	82	0	18	0	0	369 300	246 200	202
Par med barn	593 200	82	1	18	3	0	449 700	210 000	878
Enslige forsørgere	307 000	53	1	46	10	2	267 300	173 900	339
India									
Par uten barn	463 500	86	3	11	0	0	336 600	224 400	219
Par med barn	668 500	80	5	15	3	0	488 000	226 500	1 126
Enslige forsørgere	333 400	56	2	42	9	2	279 100	182 700	89
Irak									
Par uten barn	313 600	74	0	26	0	8	247 400	164 900	344
Par med barn	373 400	48	1	52	7	18	321 000	139 700	2 565
Enslige forsørgere	284 500	22	0	78	13	16	265 400	149 700	304
Iran									
Par uten barn	397 500	81	2	17	0	4	299 300	199 500	412
Par med barn	520 800	72	2	26	4	5	406 000	190 700	1 970
Enslige forsørgere	302 700	41	1	58	10	10	268 700	172 800	484
Pakistan									
Par uten barn	356 200	82	2	16	0	1	270 100	180 100	519
Par med barn	480 400	70	5	26	5	1	378 100	160 400	3 887
Enslige forsørgere	287 500	29	1	70	12	8	262 700	153 800	314
Vietnam									
Par uten barn	405 300	85	1	14	0	1	305 300	203 500	408
Par med barn	564 700	78	1	21	4	1	436 400	193 900	2 441
Enslige forsørgere	291 700	39	1	60	11	7	262 400	163 000	579
USA									
Par uten barn	772 600	93	2	5	0	0	512 400	341 600	174
Par med barn	902 100	90	3	7	2	0	610 000	278 800	717
Enslige forsørgere	372 400	68	2	29	8	1	296 700	190 900	115
Chile									
Par uten barn	454 200	87	0	13	0	0	337 000	224 600	157
Par med barn	566 800	83	0	17	3	1	433 100	198 200	848
Enslige forsørgere	289 700	54	0	46	10	4	251 400	162 700	374

¹ Personer med to utenlandsfødte foreldre.

² Par uten barn er ektepar og registrerte partnere uten barn. Par med barn er ektepar og registrerte partnere med barn samt samboerpar med felles barn.

³ Inndelt etter hovedinntektstakers landbakgrunn for ektepar, registrerte partnerskap og samboerpar med felles barn. For enslige forsørgere gjelder landbakgrunn for den enslige forsørgeren.

⁴ Enslige forsørgere er definert som mottakere av utvidet barnetrygd.

Kilde: Inntektsstatistikk for personer og familier, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.7. Andel familier etter intervaller for inntekt etter skatt, etter familietype¹ og landbakgrunn². Hovedinntektstaker eller enslig forsørger³ er 25-55 år. 2004. Prosent

	Intervaller for inntekt etter skatt i 1 000 kroner						
	I alt	Under 150	150-199	200-299	300-399	400-499	500 og over
Par uten barn							
I alt	100	2	2	12	26	29	28
Innvandrerbefolkningen⁴							
Norden	100	3	2	12	22	29	31
Vest-Europa unntatt Tyrkia	100	5	4	13	20	22	36
Øst-Europa	100	8	9	26	29	19	10
Nord-Amerika og Oseania	100	8	5	14	19	16	38
Asia med Tyrkia	100	14	12	30	24	13	7
Afrika	100	15	16	32	22	11	4
Sør- og Mellom-Amerika	100	10	8	25	27	19	10
Par med barn							
I alt	100	1	1	4	14	28	52
Innvandrerbefolkningen⁴							
Vest-Europa unntatt Tyrkia	100	3	1	6	15	21	54
Øst-Europa	100	4	3	14	27	28	24
Nord-Amerika og Oseania	100	4	1	6	13	19	57
Asia med Tyrkia	100	4	4	21	29	22	19
Afrika	100	4	5	24	31	22	14
Sør- og Mellom-Amerika	100	3	2	12	25	32	27
Enslige forsørgere							
I alt	100	4	10	50	27	6	3
Innvandrerbefolkningen⁴							
Norden	100	6	9	46	28	7	4
Vest-Europa unntatt Tyrkia	100	6	9	45	25	8	6
Øst-Europa	100	8	14	52	20	4	1
Nord-Amerika og Oseania	100	6	15	38	27	9	5
Asia med Tyrkia	100	7	15	52	20	4	2
Afrika	100	8	13	47	24	5	2
Sør- og Mellom-Amerika	100	8	17	52	18	4	1

¹ Par uten barn er ektepar og registrerte partnere uten barn. Par med barn er ektepar og registrerte partnere med barn samt samboerpar med felles barn.

² Inndelt etter hovedinntektstakers landbakgrunn for ektepar, registrerte partnerskap og samboerpar med felles barn. For enslige forsørgere gjelder landbakgrunn for den enslige forsørgeren.

³ Enslige forsørgere er definert som mottakere av utvidet barnetrygd.

⁴ Personer med to utenlandsfødte foreldre.

Kilde: Inntektsstatistikk for personer og familier, Statistisk sentralbyrå.

Flest ikke-vestlige innvandrere nederst i inntektsfordelingen

I tabell 5.7 har vi valgt en litt annen måte å belyse inntektsforholdene blant innvandrerbefolkningen. Innvandrerfamilie- ne er her fordelt etter trinn for familiens

samlede inntekt etter skatt. Igjen fremkommer det klare inntektsforskjeller mellom de ulike landregionene. Mens 28 prosent av alle ektepar uten barn har en samlet inntekt etter skatt på 500 000 kroner eller mer, er det henholdsvis kun

10 prosent blant de med bakgrunn fra Øst-Europa, 7 prosent fra Asia og 4 prosent fra Afrika, som har en så høy familieinntekt. For disse gruppene er derimot andelen som havner i den laveste inntektsgruppen – under 150 000 kroner – klart større enn for befolkningen generelt.

Over halvparten av alle par med barn, har en inntekt etter skatt som overstiger 500 000 kroner. For par med barn fra Asia og Afrika er det færre enn en femdel som har så høy inntekt. Vestlige par, med eller uten barn, skiller seg derimot ikke vesentlig ut fra den øvrige befolkningen når det gjelder inntektsfordelingen.

For familier med en enslig forsørger er det, ikke overraskende, få som har 500 000 kroner eller mer i inntekt etter skatt. Av alle familiene er det kun 3 prosent som havner i denne gruppen, mens halvparten har en inntekt som ligger mellom 200 000 og 300 000 kroner. Også for enslige forsørgere kommer de med ikke-vestlig bakgrunn dårligst ut, men forskjellene er ikke så store som for par med barn. En knapp firedel av familiene fra ikke-vestlige land har under 200 000 kroner i inntekt etter skatt. Sammenliknet med tilsvarende familietype i befolkningen generelt er dette likevel en klar overrepresentasjon, siden det bare er 14 prosent av disse som har en så lav inntekt.

Botid har stor betydning for økt økonomisk selvhjulpenhet

Ved å se på inntekt etter landbakgrunn, har familier fra Irak og Somalia skilt seg ut som de med lavest inntekt. Dette har klar sammenheng med at hovedinntektstakeren i mange av disse familiene har relativt kort botid i Norge. Tabell 5.8 viser en klar sammenheng mellom graden

av økonomisk selvhjulpenhet og botid i landet: Yrkesinntektens andel av familiens samlede inntekt øker med økende botid. Nyere forskning viser også at botid er en av faktorene av størst betydning for flyktingers suksess på arbeidsmarkedet (Blom 2004). Hvis vi ser nærmere på gruppen par med barn hvor hovedinntektstaker er flyktning, ser vi at for de som har bodd i landet i mer enn 10 år utgjorde yrkesinntekten 77 prosent av familiens samlede inntekt i 2004. For tilsvarende flyktningfamilier med 5 års botid var yrkesinntektens andel 60 prosent, mens familier med kun to års botid hadde en andel på 41 prosent (Pedersen 2006).

Vi finner ikke et like klart bilde for den andre typen barnefamilier, enslige forsørgere. Blant enslige forsørgere som har bodd her i mer enn 10 år, har yrkesinntekten en andel på 44 prosent av samlet inntekt. Men det ikke er noen stor forskjell mellom yrkesinntektens andel for enslige forsørgere som har bodd i Norge i henholdsvis 6 år eller 2 år. For disse to sistnevnte gruppene utgjør yrkesinntekten kun en femdel av familiens samlede inntekt. For disse gruppene er også yrkesinntektens andel svært skiftende de første fem årene. Det kan tyde på at disse innvandrersfamilier har spesielt store problemer med å få innpass på arbeidsmarkedet.

Note

¹ I familier med en enslig forsørger kan det i noen tilfeller være slik at et annet familiemedlem har høyere inntekt enn den enslige forsørgeren. Dette kan for eksempel være «voksne» barn som fortsatt bor hjemme. På bakgrunn av dette er det den enslige forsørgeren selv som er i alderen 25-55 år når denne familietypen velges ut.

Tabell 5.8. Yrkesinntekt og sosialhjelp som andel av samlet inntekt. Ikke-vestlige innvandrere¹, etter familietype² og botid i Norge³. Hovedinntektstaker eller enslig forsørger⁴ er 25-55 år og herav «flyktningfamilier»⁵. 2004. Prosent

	Botid i Norge										
	I alt	10 år og lengre	9 år	8 år	7 år	6 år	5 år	4 år	3 år	2 år	1 år
Par uten barn											
Ikke-vestlige innvandrere											
Yrkesinntekt	83	83	85	89	85	85	85	82	85	82	83
Sosialhjelp	2	1	2	1	1	2	3	4	2	3	5
Antall familier	5 979	3 113	169	147	174	226	389	459	422	407	292
Av dette flyktninger											
Yrkesinntekt	81	84	83	89	77	75	79	77	78	73	57
Sosialhjelp	3	1	4	1	4	6	5	8	7	7	16
Antall familier	2 809	1 636	89	58	52	73	216	237	148	150	107
Par med barn											
Ikke-vestlige innvandrere											
Yrkesinntekt	73	76	75	74	72	69	66	60	65	60	45
Sosialhjelp	4	1	3	3	4	6	10	13	11	14	22
Antall familier	32 852	21 335	915	709	921	1 217	2 032	1 734	1 309	1 224	879
Av dette flyktninger											
Yrkesinntekt	70	77	70	65	59	57	60	50	51	41	20
Sosialhjelp	6	2	5	7	10	12	13	19	18	23	34
Antall familier	18 634	11 512	475	316	379	637	1 504	1 269	833	787	619
Enslige forsørgere											
Ikke-vestlige innvandrere											
Yrkesinntekt	40	47	34	38	32	25	30	26	27	19	10
Sosialhjelp	8	5	8	7	7	10	10	11	15	22	29
Antall familier	7 585	4 395	335	272	358	410	506	433	290	268	184
Av dette flyktninger											
Yrkesinntekt	34	44	36	24	33	23	15	21	19	22	12
Sosialhjelp	10	6	8	10	10	11	14	14	15	19	25
Antall familier	4 098	2 204	182	165	94	128	194	274	260	184	181

¹ Personer med to utenlandsfødte foreldre med landbakgrunn fra Øst-Europa, Asia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika samt Tyrkia .

² Par uten barn er ektepar og registrerte partnere uten barn. Par med barn er ektepar og registrerte partnere med barn samt samboerpar med felles barn.

³ Inndelt etter hovedinntektstakers første dato for opphold for ektepar, registrerte partnerskap og samboerpar med felles barn. For enslige forsørgere gjelder første dato for opphold for den enslige forsørgeren.

⁴ Enslige forsørgere er definert som mottakere av utvidet barnetrygd.

⁵ Betegnelsen «flyktning» bruker en her om personer bosatt i Norge, som en gang har kommet til Norge av fluktgrunner (familie medregnet), uten hensyn til om personen har fått flyktningstatus (etter Genèvekonvensjonen).

Kilde: Inntektsstatistikk for personer og familier, Statistisk sentralbyrå.